

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
 Ημερομηνία: Σάββατο, 19-02-2011
 Σελίδα: 19
 Μέγεθος: 989 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 40890
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001
 Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Πρωτοποριακά μηνύματα από τις σελίδες της Βίβλου και των βιβλίων

Από την Νένα Κοκκινιάκη

■ Δημήτρης Τσινικόπουλος, **ΒΙΒΛΟΣ Ένα βιβλίο επαναστατικό**, Δοκίμιο για τη μεταφυσική της Βίβλου και για τη συμβολή της στη διαμόρφωση του δυτικού πολιτισμού, εκδόσεις Αγνωστο, σ. 199, € 12,62

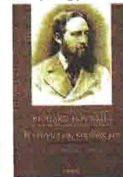

Με την πεποίθηση ότι η βιβλική παιδεία αποτελεί διαχρονικά στοιχείο αφετηριακό για την προσέγγιση της ανθρώπινης ύπαρξης, ο θεσσαλονικιός δοκιμιογράφος Δημήτρης Τσινικόπουλος (ποιητής και διηγηματογράφος, διηγηγός στο επάγγελμα), με το καινούριο βιβλίο του αποδεικνύει ότι η Βίβλος, παρά την ηλικία της (πάνω από 2.000 χρόνια) συνεχίζει να παραμένει το πιο «επαναστατικό» βιβλίο της ανθρωπότητας, καθώς συνδυάζει το πρωτοποριακό με το συνηθισμένο. Ιδέες όπως η ελευθερία του ατόμου και των λαών, η οικουμενικότητα, η ισονομία και η αδελφότητα (αποκλειστικά βιβλική έννοια), η ιδέα του αυστηρού μονοθεϊσμού και της δημιουργίας του κόσμου από ένα υπέρτατο όν, όπως κι εκείνη της προόδου της Ιστορίας (δεκατέσσερις στο σύνολό τους ιδέες συγκεντρώνει ο συγγραφέας στη μελέτη του), προσεγγίζονται από μια νέα οπτική. Ο αναγνώστης που ενδέχεται να διερωτηθεί σε τι συνίσταται η επαναστατικότητα ενός βιβλίου από το μακρινό παρελθόν, το οποίο, αν και γραμμένο σε μεγάλο διάστημα (από την περίοδο του Μωσού, μέχρι τον 10 μ.Χ. Αιώνα) διακρίνεται από εκπληκτική ομοιογένεια, και πώς δικαιολογείται η υπεροχή του, παρά τις αντιρρήσεις που διατυπώνονται κατά καιρούς, βρίσκει στη μελέτη αυτή τεκμηριωμένες και σαφείς απαντήσεις. Στις μέρες μας άλλωστε η προσπάθεια να έλθει η βιβλική σκέψη σε δημιουργική συζήτηση και να συναντηθούν οι βιβλικοί θεολόγοι με ανθρώπους από άλλους πνευματικούς ορίζοντες κερδίζει συνεχώς έδαφος (ίδρυμα βιβλικών μελετών «Άρτος ζωής»). Ο αξιόλογος μελετητής πιστεύει ότι «Η Βίβλος δεν είναι ένα βιβλίο που θα ήθελε να γράψει κάποιος αν μπορούσε, ούτε που θα μπορούσε να το γράψει αν ήθελε».

■ Ανν Ζουρούδη, **Αναγγελία εγκλήματος**, μυθιστόρημα, εκδόσεις Κέδρος, μ.φρ.: Φίλιππος Χρυσόπουλος, σ. 336, € 15,14
 Η **Αναγγελία εγκλήματος** της Ανν Ζουρούδη είναι το πρώτο μυθιστόρημα στη σειρά «Μια υπόθεση για τον από μηχανής τεντέκτιβ» των εκδόσεων Κέδρος και το πέμπτο από τα μυθιστορήματα μυστηρίου που έχουν εκδοθεί με την υπογραφή της. Χώρος, το απομονωμένο και ειδικό ελληνικό νησί «Θίμνος», όπου η συγγραφέας στήνει την ιστορία της, μια ιστορία που με την απρόβλεπτη εξέλιξή της θα ταράξει την ήρεμη ζωή των κατοίκων του. Πλοόσιο σε εικόνες από τα ελληνικά νησιά (η συγγραφέας συνεχίζει να διατηρεί τους δεσμούς της με την Ελλάδα και ειδικότερα τα νησιά της), το μυθιστόρημα κινείται σ' έναν κόσμο όπου οι μύθοι του παρελθόντος παραμένουν ακόμα ζωντανόι και όπου το απαγορευμένο πά-

θος έχει το ανάλογο τίμημα. Η ανάγνωση του βιβλίου, αν και αστυνομικής πλοκής, οδηγεί τον αναγνώστη σε μια διαφορετική νοοτροπία και έναν τρόπο σκέψης που πηγάζει όχι μόνο από το συγγραφικό ύφος και την προσωπικότητα του αφηγητή, αλλά κυρίως από την ατμόσφαιρα που καθορίζει και διαμορφώνει την ιστορία.

■ Richard Jefferies, **Η ιστορία της καρδιάς μου. Η αυτοβιογραφία μου**, μ.φρ.: Γιώργος-Ικάρος Μπαμπασάκης, εκδόσεις Ρτίντα, σ. 160, € 13,12

Σύμφωνα με τον μεταφραστή του αυτοβιογραφικού αυτού βιβλίου, δεν είναι ν' απορείς που ο πολύς Henry Miller μίλησε με «αχαλίνωτο ενθουσιασμό» για τον συγγραφέα του, τον στοχαστή Richard Jefferies, ο οποίος μέσα στις τέσσερις δεκαετίες ζωής που του δόθηκαν (1848-1887) κατάφερε, σπουδάζοντας τη φύση και τις σχέσεις του ανθρώπου μαζί της, να γοητεύσει τους αναγνώστες του κλονώντας τους να δουν τα αυτονόητα μέσα από μια διαφορετική οπτική. Τι άλλο θα σήμαινε ωστόσο η προσπάθεια του ανθρώπου που αναζητεί το νόημα της ζωής «στην περιπέτεια του στοχασμού και στον στοχασμό της περιπέτειας», όπως σημειώνει ο καλός μεταφραστής; Το βιβλίο, που πηγή της έμπνευσής του είναι η ύπαιθρος και η φύση, επισημαίνει με απλότητα και επινοητικό αυτοσχέδιο το απεριόριστο της ψυχικής ζωής προσπαθώντας να δώσει φραστική υπόσταση σε ιδέες που ξεπερνούν τον άνθρωπο. Ετσι κερδίζει το στοίχημα με τον χρόνο κατακτώντας άνετα τον αναγνώστη του.

■ Σταυρούλα Ζιαζουπούλου-Ζάχου, **Η δική μου Σοφία, Μαρτυρία**, εκδόσεις Εστίας, σ. 205, € 13,12

Η ανάγνωση αυτοβιογραφικών σελίδων μιας πρωτοεμφανιζόμενης συγγραφέως είναι εύλογο να γεννά απορίες. Γιατί η αυτοβιογραφία; Και ποιο το ιδιαίτερο αναγνωστικό ενδιαφέρον για μια συγγραφέα στο ξεκίνημά της; Η αυτοβιογραφία ωστόσο, κείμενο αναφορικό που παραπέμπει σε μια συγκεκριμένη πραγματικότητα, καθώς «κατασκευάζει» ένα παρελθόν, καθιστάται ένα «συμβόλαιο», μια πράξη, την οποία ο αναγνώστης καλείται να επικυρώσει. Διαβάζο-

ντας τις σελίδες της Σταυρούλας Ζιαζουπούλου-Ζάχου (γενν. 1967), καθηγήτριας φιλολόγου στη δημόσια εκπαίδευση και μητέρας σήμερα πέντε μεγάλων παιδιών, ο αναγνώστης δεν δυσκολεύεται να επικυρώσει τη συγκεκριμένη «λογотεχνική πράξη». Η συγγραφέας μέσα από την οπτική του παρόντος επανεξετάζει την έννοια του προσώπου και επιβεβαιώνει ένα «έγώ» που θέλησε να ανασυγκροτηθεί και να κλείσει έναν κύκλο ζωής. Γράφωμο τρυφερό, ανθρώπινο, επαναστατικό σε μερικά σημεία, οδηγεί τον αναγνώστη στη συγκίνηση (που βρίσκεται μέσα στο ίδιο το κείμενο και όχι μέσα στην ιστορία της αφηγήτριας). Προχωρώντας στην ανάγνωση, οποιαδήποτε επιφυλακτικότητα αίρεται, ο αναγνώστης γοητεύεται από την αφήγηση, ανακαλύπτει στοιχεία που ίσως γνωρίζει, αλλά δεν έτυχε να συναντήσει συχνά στην ελληνική λογοτεχνία, τέλος, εύκολα μπαίνει στη θέση της αυτοβιογραφούμενης ηρωίδας και την κατανοεί, ανεξαρτήτως αν είναι ή όχι ένα ιστορικό πρόσωπο. Το βιβλίο διαβάεται ευχάριστα, σχεδόν απνευστί. Αφηγούμενη μυθιστορηματικά τη ζωή της η συγγραφέας δεν αποστασιοποιείται από τα βιώματά της και μπορεί το βιβλίο της να είναι το πρώτο που δημοσιοποιείται, αλλά ασφαλώς δεν είναι το πρώτο που έγραψε. Η συνέχεια θεωρείται αναμενόμενη.

■ Κάρλος Μαρία Ντομίνγκες, **Η τυφλή ακτή**, μ.φρ.: Λένα Φραγκοπούλου, εκδόσεις Πατάκη, σ. 234, € 12,32

Ο Αργεντινός συγγραφέας Κάρλος Μαρία Ντομίνγκες (γενν. 1955), σύγχρονος πεζογράφος με παγκόσμια αναγνώριση, στο μυθιστόρημά του **Η Τυφλή ακτή** περιγράφει τη συγκινητική ιστορία δύο μοναχικών και φαινομενικά αταίριαστων ανθρώπων που συναντιούνται σ' ένα πανδοχείο στην ακτή της Ουρουγουάης. Αναπόσπαστα δεμένοι με οικείους και φίλους που «εξαφανίστηκαν» επί δικτατορίας, θα προσπαθήσουν να ξεφύγουν από το παρελθόν (την έρημη ακτή) και τα μυστικά του. Οι μυθιστορηματικοί ήρωες, Αρθούρος και Καμπότση, μπροστά σε μια νέα αρχή, θα χρειαστεί να κάνουν αναθεώρησης και να αλλάξουν πολλές φορές πορεία πολεμώντας τη σκληρή μοίρα που υφαινει τη ζωή τους. Ο τόπος της ιστορίας τοποθετείται λίγο χαμηλότερα από το Χάρτινσπι (το μυθιστόρημα στα ελληνικά εκδόθηκε από τις εκδόσεις Πατάκη το 2006). Ο Ντομίνγκες ξέρει από πρώτο χέρι τον αγώνα και τις περιπέτειες των θυμάτων της δικτα-

τορίας στην Αργεντινή. Στο βιβλίο του «αποκαλύπτει έναν κόσμο συμπαγή, περίκλειστο, αυτόνομο, όπου πολλά πράγματα εξιστορούνται με αξιοθαύμαστη εννοιολογική διαύγεια».

■ Τάκης Θεοδωρόπουλος, Πάσχος Μανδραβέλης, Πέτρος Μάρκαρης, Βασίλης Παπαβασιλείου, **Υπό το μηδέν (Τέσσερα σχόλια για την κρίση)**, εκδόσεις Ωκεανίδα, σ. 276, € 14,13

Η συνεχιζόμενη ανησυχία για την κρίση, που επιδεινώνεται μήνα με τον μήνα στην Ελλάδα και όχι μόνο, δείχνει καθαρότερα από οτιδήποτε άλλο την ανάγκη να προσδιοριστεί «το πρόσωπό της». Πρόκειται άραγε για «μεταβατική εποχή» κι αν ίσως δεχτού-

με τον όρο «μετάβαση», τότε μεταβαίνουμε πού και με ποιους όρους; Πολλοί μιλούν για παρακμή ή κατάρτιση. Η Ελλάδα κατηγορεί την Ευρώπη και η Ευρώπη, σε μια προσπάθεια να ζορκίσει την κρίση, την αποκαλεί «ελληνική». Είναι προφανές πως η ιδιόσυκτη αυτή κατάσταση που καλούνται να διαχειριστούν κυβέρνηση και λαός γίνεται μια καλή αφορμή να αναζητήσει κανείς τι σημαίνει το συγκεκριμένο φαινόμενο και σε ποιον κυρίως ανήκει η ευθύνη της υπονόμευσης του οικοδομήματος της Μεταπολίτευσης. Στον συλλογικό τόμο της Ωκεανίδας υπό τον γενικό τίτλο **Υπό το μηδέν** δύο Έλληνες μυθιστοριογράφοι, ο Πέτρος Μάρκαρης και ο Τάκης Θεοδωρόπουλος, ένας σκηνοθέτης, ο Βασίλης Παπαβασιλείου και ένας δημοσιογράφος, ο Πάσχος Μανδραβέλης, φωτίζουν το φαινόμενο, ανοίγουν παραλλήλα τον αναγκαίο δημόσιο διάλογο που προκαλείται άλλοτε υπό το πρίσμα της εξουσίας και της πολιτικής και άλλοτε υπό το πρίσμα της Ιστορίας και του πολιτισμού.

Η θερμή υποδοχή του βιβλίου μέσα σε κλίμα αναφορίας αλλά και υπερηλιθώρας πληροφοριών δείχνει την αναγκαιότητα του διαλόγου σε δύσκολες συγκυρίες, όπως οι σημερινές. Ας σκεφτούμε γιατί σήμερα, τριάντα χρόνια μετά την υπογραφή της συνθήκης Ενταξης της Ελλάδας στην Ευρώπη, η απόσταση που τη χωρίζει από αυτήν είναι μεγαλύτερη από πριν, ενώ οι Έλληνες «εξακολουθούμε να σκεφτόμαστε με όρους διχοτομίας (εμείς και η Ευρώπη)» (Τ. Θεοδωρόπουλος, «Το μηδέν του ενός», σ. 9-140). Από την άλλη, μήπως αντί να επισημαίνει κανείς τα ψευδία της μεταπολιτευτικής περιόδου, καλό θα είναι να επικεντρωθεί στο «κόστος μιας οποιασδήποτε λύσης» (Π. Μανδραβέλης, «Πριν και μετά το Μνημόνιο», σ. 141-182); Μήπως αντί να παραδίδεται κανείς στη ρασιόνη αποδεχόμενος το αδιέξοδο, θα πρέπει να συμβουλευτεί το λεξικό του Βασιλη Παπαβασιλείου («Εθνικά ψευδώνυμα, αποσπάσματα από ένα λεξικό», σ. 182-262); Τέλος, η διαχρονική μελέτη του φαινομένου από τέσσερις διαφορετικές αφηγήσεις, όπως παρατίθεται από έναν δοκίμο συγγραφέα αστυνομικών βιβλίων (Π. Μάρκαρης, «Οι τέσσερις εξισώσεις της αποτυχίας», σ. 183-262), αποτελεί εξαιρετική περιγραφή της σημερινής κρίσης, της οποίας τη διαχείριση επωμίζομαστε όλοι. □

Το πουλάκι αυτό — είτε ήταν το ίδιο ή κάποιο νέας γενεάς — κληροδότησε χρόνια στο ίδιο σημείο — και ο Καντ άρχισε να δίνει σημάδια ανησυχίας όταν το κρύο, επιμένοντας περισσότερο από το κανονικό, καθυστερούσε την επανεμφάνισή του πουλιού. Όπως ο Λόρδος Βάκον, έτσι και ο Καντ έγραφε έναν παιδαγωγικό έρωτα για τα πουλιά εν γένει — και, συγκεκριμένα, φρόντιζε να ενθαρρύνει τους σπουδαστές να φτιάχνουν τη φωνιά τους επάνω από τα παράθυρα του γραφείου του — και, όταν αυτό συνέβαινε, (και συνέβαινε συχνά, διότι στο δωμάτιο βασιλεύει βαθιά σιωπή), εκείνος παρατηρούσε τις κινήσεις τους με την ευχαρίστηση και την τρυφερότητα που άλλοι αφιερώνουν στα ανδρώπια. Επιστρέφοντας στο σημείο για το οποίο μιλούσα, αρχικά ο Καντ υπήρξε πολύ αντίθετος στην αποδοχή της πρότασής εκδόου. «Θα βυθιστώ εις την άμαξάν», έλεγε, «και θα σωριασθώ ωσάν μία στοίβα κουρελόπανα». Εγώ όμως επέμενα με ευγενική αδιακροαία να τον ωθήσω να δοκιμάσει, διαβεβαιώνοντάς τον ότι θα επιστρέφω αμέσως, εάν εύρισκε υπερβολική την προσπάθειά.

Οι τελευταίες ημέρες του Ιμάνουελ Καντ, του Τόμας ντε Κουίνι, μ.φρ.: Παναγιώτης Σκόδρας, Αστάρτη